

Wspierany przez oddaną żonę Adelę, Kalecki zmarł, tak jak żył: jako postać względnie odizolowana, otoczona wąską grupą sympatyków, których przyciągnęły jego pomysły, a nie usposobienie. Izolacja ta wynikała z braku rodzinnego majątku, przewagi klasowej, pozycji społecznej, bazy instytucjonalnej czy sieci

politycznego poparcia i stanowiła główny, bezpośredni powód zawodowych rozczarowań ekonomisty. Zarazem jednak nadała ona umysłowi Kaleckiego tę krytyczną ostrość, której nie dostawało myślicielom lepiej ustosunkowanym. Żaden z nich nie osiągnął tyle samym intelektem.

Józef Lubacz*

Działalność naukowa – niedoceniany czynnik rozwoju cywilizacyjnego Polski**

(...) Dotychczasowy wzrost dobrobytu polskiego społeczeństwa był w znacznym stopniu konsekwencją włączenia Polski do gospodarki międzynarodowej przy relatywnie niskich kosztach pracy stosunkowo dobrze wykształconego społeczeństwa. Relatywnie wysoki poziom wykształcenia społeczeństwa polskiego pozostanie, miejmy nadzieję, naszym atutem, natomiast niski poziom płac zapewne nie. A skoro tak, to będzie rosnąć znaczenie twórczego wykorzystania badań naukowych – przyrodniczych, humanistycznych, inżynierskich i społecznych – do budowania wszechstronnie rozumianego dobrostanu społeczeństwa. Jest to stwierdzenie, które nie powinno już dzisiaj budzić wątpliwości – wzrost dobrobytu nie będzie możliwy bez istotnego zwiększenia nakładów na naukę i bez zrjonalizowania mechanizmów wykorzystania wyników prac badawczych i rozwojowych.

Dziwi uporczywe trwanie przy żenująco niskich nakładach na naukę, narażające nasz kraj na zaprzepaszczenie szans szybkiego niwelowania zapóźnienia cywilizacyjnego w stosunku do krajów, które prowadzą dalekowzroczną politykę rozwoju społecznego. Co gorsza, utrzymujący się stan rzeczy wpływa demobilizująco na społeczność uczonych, której pozytywne zaangażowanie w realizację polityki naukowej jest

* Prof. dr hab. Józef Lubacz – przewodniczący Rady Instytutu Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha.

** Fragment Słowa wstępnego, w: *Działalność naukowa – niedoceniany czynnik rozwoju cywilizacyjnego Polski*, Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha, Warszawa 2022; wydawnictwo jest dostępne pod adresem: <https://www.ipwc.pw.edu.pl/wp-content/uploads/2022/11/Dzialalnosc-naukowa-niedoceniany-czynnik-rozwoju-cywilizacyjnego-Polski.pdf>.

warunkiem *sine qua non* jej skuteczności. Zniechęcenie i realistyczny koniunkturalizm części społeczności uczonych jest w dużej mierze konsekwencją nierealizowania szumnie deklarowanych celów polityki naukowej państwa.

Przedstawione dane statystyczne obrazujące, w kontekście międzynarodowym, realia wspierania rozwoju nauki przez państwo polskie są w naszym przekonaniu szokujące i zasmucające. Wierzmy, że okażą się też takimi dla Czytelników, wśród których, mamy nadzieję, znajdą się osoby mające realny wpływ na kształtowanie polityki państwa. Za równie ważne uważamy uświadomienie społeczeństwu wagi i skutków krótkowzrocznego podejścia do rozwoju badań naukowych, gdyż bez nacisku opinii publicznej na polityków może być trudne doprowadzenie do realnej zmiany tego podejścia. Z tego względu niniejsze opracowanie ma związłą, komunikatywną formę, sprzyjającą szerokiemu upowszechnieniu przedstawionych treści. (...)